

АГУУЛГА

БҮЛЭГ 1. ТӨСЛИЙН ТАНИЛЦУУЛГА	2
1.1 Төслийн нэр	2
Төслийн зорилго	2
1.2 Төсөл хэрэгжүүлэгчийн мэдээлэл:	2
1.3 Төслийн хүчин чадал	2
1.4 Төслийн дэд бүтэц	2
1.4.1 Барилга байгууламж	2
1.4.2 Усан хангамж	2
1.4.3 Цахилгаан хангамж	2
1.4.4 Ариун цэврийн байгууламж	2
БҮЛЭГ 2. ТӨСЛИЙН ТАЛБАЙ, ТҮҮНИЙ ОРЧНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДАЛ	3
2.1 Төслийн байршил	3
2.2 Төслийн газрын гадарга	4
2.3 Хөрсөн бүрхэвч	4
2.4 Ургамлан бүрхэвч	5
БҮЛЭГ 3. ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ	6
Нөлөөлөл 1. Агаар орчинд үзүүлэх нөлөөлөл:	6
Нөлөөлөл 2. Хөрсөн бүрхэвчид үзүүлэх нөлөөлөл:	6
Нөлөөлөл 3. Ургамлан нөмрөгт үзүүлэх нөлөөлөл:	7
Нөлөөлөл 4. Гадаргын болон газрын доорх усанд үзүүлэх нөлөөлөл:	7
Нөлөөлөл 5. Амьтны аймагт үзүүлэх нөлөөлөл:	7
Нөлөөлөл 6. Дуу чимээний үзүүлэх нөлөөлөл:	7
БҮЛЭГ 4. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТ	12
БҮЛЭГ 5. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	14
БҮЛЭГ 6. ОРЧНЫ ТОХИЖИЛТ, НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	16
БҮЛЭГ 7. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	16
БҮЛЭГ 8. ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	17
БҮЛЭГ 9. ХОГ, ХЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	19
БҮЛЭГ 10. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР	20
БҮЛЭГ 11. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	21
БҮЛЭГ 12. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙГ НӨЛӨӨЛЛИЙН БҮСИЙН ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ	22

БҮЛЭГ1. ТӨСЛИЙН ТАНИЛЦУУЛГА

1.1 Төслийн нэр

“Төмөр замыг түшиглэн нурмаг ачаа ачиж буулгах талбай байгуулах” төсөл

Төслийн зорилго

“Монзоре эрдэс” ХХК нь Засгийн газрын шинэ сэргэлтийн бодлогын хүрээнд Монгол улсын экспортын нурмаг ачаа болох төмрийн хүдэр, нүүрсний экспортыг нэмэгдүүлэх, улс орны эдийн засагт тодорхой хэмжээний хувь нэмэр оруулахад оршино.

1.2 Төсөл хэрэгжүүлэгчийн мэдээлэл:

Хүснэгт 1 Төсөл хэрэгжүүлэгчийн мэдээлэл

Төсөл хэрэгжүүлэгч	“Монзоре эрдэс” ХХК
Улсын бүртгэлийн дугаар	1911024053
Регистрийн дугаар	4279077
Хаяг	Дархан-Уул, Дархан, 6-р баг, 93 брак, 3,
Утас	99111152

1.3 Төслийн хүчин чадал

Замын Үүд өртөөний 19-р замын ачиж буулгах терминал нь 5 вагон буулгах хүчин чадал бүхий өндөрлөсөн замд нурмаг ачаа буулгаад авто тээврээр БНХАУ-руу экспортонд гаргах хүчин чадалтай байна.

1.4 Төслийн дэд бүтэц

1.4.1 Барилга байгууламж

Зориулалтын хашаа, Гаалийн ажилчдын байр, камержуулалт, авто пүү, зориулалтын орц гарц зэргийг төсөлд барихаар байна.

1.4.2 Усан хангамж

Төсөл хэрэгжүүлэгч нь унд ахуйн болон хэрэглээний цэвэр усаа цэвэр ус нийлүүлэгч баталгаат компанитай гэрээ байгуулан хангадаг.

1.4.3 Цахилгаан хангамж

Төсөл хэрэгжүүлэгч нь цахилгаан хангамжаа УБТЗ-аас гэрээгээр хангадаг.

1.4.4 Ариун цэврийн байгууламж

Төслийн талбай нь “УБТЗ” ХНН-ийн 19-р салбар төмөр замын дэргэд орших бөгөөд ажилчид тус байгууллагын ариун цэврийн байгууламжийг ашигладаг ба ариун цэврийн байгууламж нь “Монзоре эрдэс” ХХК-ийн ачилт буулгалтын талбайд хамаарахгүй болно.

БҮЛЭГ 2. ТӨСЛИЙН ТАЛБАЙ, ТҮҮНИЙ ОРЧНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДАЛ

2.1 Төслийн байршил

Төсөл хэрэгжих талбайн Дорноговь аймгийн Замын-Үүд сумын 3-р багийн ТЗ ШАА гудамжинд байрлах бөгөөд Улаанбаатар хотоос 780 км, аймгийн төв Сайншандаас 230 км, МУ-ын хилээс 4.5 км-т УБТЗ-ын 19-р салбар төмөр зам дагуу байрлаж байна.

Доорх хүснэгтэд төсөл хэрэгжих талбайн координатыг харууллаа.

Хүснэгт 2 Төсөл хэрэгжих талбайн солбилцол

№	Уртраг	Өргөрөг
1	111°53'35.13"	43°43'50.63"
2	111°53'35.45"	43°43'50.79"
3	111°53'36.02"	43°43'50.56"
4	111°53'38.52"	43°43'50.38"
5	111°53'42.86"	43°43'47.33"
6	111°53'44.63"	43°43'45.96"
7	111°53'43.72"	43°43'45.41"
8	111°53'42.55"	43°43'44.71"
9	105 53 44.08	43 43 44.44
10	105 53 45.23	43 43 45.23
11	105 53 38.48	43 43 50.47
12	105 53 35.01	43 43 50.54
13	105 53 37.78	43 43 48.5
14	105 53 38.25	43 43 48.8
15	105 53 41.42	43 43 46.42
16	105 53 41.99	43 43 46.81
17	105 53 42.48	43 43 46.45
18	105 53 41.93	43 43 46.06

Зураг № 1. Төслийн талбайн байршил

2.2 Төслийн газрын гадарга

Төсөл хэрэгжих бүс нутаг болох Замын-Үүд сум нь монгол орны физик газарзүйн мужлалаар Говийн их мужийн Дорноговийн талархаг мужийн цөлөрхөг дэд хэсэгт багтана. Энэ бүс нь Монголын хээр, төв азийн цөлийн зааг дээр нэлээд эрт үүсэж бий болсон ,биеэ даасан үүсэлтэй, зөвхөн уг бүсэд ургадаг зонхилгогч ургамлуудтай байдгаараа онцлог бөгөөд тэр нь Их нууруудын хотгор, Олон нуурын хөндий, Дорноговийн нам өндөрлөг, Говь Алтайн нурууг хамаарна. Харин геотектоникийн мужлалаар Өмнөд говийн геосинклиналь атриат тогтолцооны Замын-Үүдийн хотгорт багтдаг.

2.3 Хөрсөн бүрхэвч

Төсөл хэрэгжих талбайд монгол орон газарзүйн байршлын хувьд Дорнод Сибирийн цэвдэгт тайгаас Төв Азийн хуурай цөлд шилжих завсрын нутгийг эзлэх тул байгалийн нөхцөлийн ялгаа маш эрс тэс, нөгөө талаар гадаргын төрх байдал жигд биш өндөр нам уул нуруу, хотос хонхор, ухаа гүвээ, хяр толгод, хөндий хоолой, нүд алдам тал газар хосолсон учраас хөрсөн бүрхэвчийн бүтэц, бүрэлдэхүүн ихээхэн ярвигтай, олон янзын өвөрмөц маягийн хөрс үүсэж, хөгжих нөхцөл бүрджээ.Хөрсний бүтэц нь өөрийн тархалт зузаанаараа харилцан адилгүй хүрэн цайвар хүрэн, бор хүрэн, тал нам дор газартаа цайвар шаргал, хужирлаг өндөрлөг газартаа уулын хүрэн хүрэвтэр

өнгийн хөрсүүд ялгагдана. Хүрэн цайвар болон бор хүрэн цайвар шаргал хөрс нь аллювиваль-нуурын гаралтай шавар, шавранцраас тогтоно.

2.4 Ургамлан бүрхэвч

Төсөл хэрэгжих бүс нутаг нь Ургамал газар зүйн мужлалаар Евро–Азийн хээрийн мужийн Умард говийн цөлийн хээрийн тойргийн Борхойн талын районд хамаарагдана.

Ургамалжилтын хувьд хялгана, ерхөг, таана, хазаар өвс, шарилж, ортууз, харганаас бүтсэн дэгнүүлт үетэнт, заримдаг сөөгөнцөр-дэгнүүлт үетэнт бүлгэмдэл голлох ба энэ нь тачир ургамалтай төдийгүй харьцангуй сийрэг юм. Хэмжилт хийхэд 1 м² талбайд 3 зүйлийн ургамал бүртгэгдсэн, нийт ургац 30-40%, дунджаар ургамал нөмрөг тачир сийрэг, голлон ургах хармаг дунджаар 50 см өндөртэй байхаас гадна хүчтэй салхины нөлөөгөөр энэ тэнд хармагийн бутанд хурж тогтсон довцог элс үүссэн байх нь элбэг. Загт элсэн хучаас бүхий хотгорт торлог, сухай, хармаг, алтан харгана, бор шаваг, бударгана, нохойн шибээ буюу хялганат хээрийн ургамалтай хил залган алаглан ургах боловч хоолой болон шалын элстэй төв хэсгээс жинхэнэ тал хүртлэх нарийн зурвас газраар толболсон өвөрмөц хэв шинжийг үүсгэн оршино. Гадаргын хувьд ухаа гүвээт тал, уулс хоорондын томоохон хотгор, хөндий хоолой энд хамрагдана.

БҮЛЭГ 3. ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хуулийн 7 Дугаар зүйлийн 7.3 дахь хэсэг, Засгийн газрын 2023 оны 02 дугаар сарын 08-ны өдрийн “Журам шинэчлэн батлах тухай” 58 дугаар тогтоолын 2 дугаар хавсралтаар баталсан “Байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээ хийх журам”-д нийцүүлэн “19-р замын ачиж буулгах талбай” төслийн зураг төсөл, хөрс, усны шинжилгээний дүн, ландшафт болон төсөл хэрэгжүүлэх газрын байгаль орчны төлөв байдал, нийгэм, эдийн засаг, хүн амын эрүүл мэнд, сум орон нутгийн хөгжлийн төлөвлөгөө зэрэг баримт бичгийг үндэслэн төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсгүүд, тусгай хамгаалалттай газар нутаг болон төсөл хэрэгжих орон нутгийн иргэдийн нийгмийн байдал, эрүүл мэндэд үзүүлэх нөлөөлөл зэргийг магадлан жагсаах арга буюу хяналтын хуудасны арга ашиглан тодорхойллоо. Мөн гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллийн эрчим, тархалт, хэмжээг тодорхойлж, тоон ба чанарын үнэлгээ өгсөн дүнгүүдийг тусгав. Байгаль орчны нарийвчилан үнэлгээний судалгаа, гол болон болзошгүй нөлөөллийг тогтоох, түүнд үнэлгээ өгөхөд ашигласан арга, загварчлал, тооцооллын үр дүнг тусгалаа. Үнэлгээний судалгааны явцад цуглуулсан мэдээ, мэдээлэл, хээрийн судалгааны явцад хийсэн хэмжилтийн эх сурвалжийг тодорхой бичихээс гадна, эх хувиар нь тайланд хавсаргаж, фото зураг, бичлэгээр баталгаажуулан тайланд тусгасан болно.

Нөлөөлөл 1. Агаар орчинд үзүүлэх нөлөөлөл:

- Автотээврийн хэрэгслээс ялгарах хорт хий
- Төмөр замыг засварлах үед үүсэх тоосжилт
- Галт тэрэг болон тоног төхөөрөмжийн дуу чимээ
- Тоос, тоосонцор нь тунадасжин бууж хөрс, гүний усанд орж тархах, бохирдуулах
- Тоосжилт ажилчдын эрүүл мэндэд нөлөөлөх
- Нүүрс болон төмрийн хүдэр ачиж буулгахад үүсэх тоосжилт

Нөлөөлөл 2. Хөрсөн бүрхэвчид үзүүлэх нөлөөлөл:

- Тээврийн хөдөлгөөнөөс хөрсний эвдрэл үүсгэх
- Олон салаа зам үүссэнтэй холбоотойгоор газрын гадарга эвдэгдэх

ДОРНОГОВЬ АЙМГИЙН ЗАМЫН-ҮҮД СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ ТӨМӨР ЗАМЫН АЧИЖ БУУЛГАХ
ТАЛБАЙН ТӨСЛИЙН 2024 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

- Хог хаягдлыг төвлөрсөн цэгт хаяагүй, мөн ангилан ялгаагүйгээс болж хөрсийг бохирдуулах
- Тоос хөрсөнд хуримдагдаж бохирдол үүсэх
- Нүүрс болон төмрийн хүдрийн овоолго үүсэх үед хөрсөн бүрхэвч антропоген нөлөөлөлд өртөх

Нөлөөлөл 3. Ургамлан нөмрөгт үзүүлэх нөлөөлөл:

- Олон салаа зам үүссэнтэй холбоотойгоор ургамлан нөмрөг талхлагдах
- Тээврийн хөдөлгөөнөөс үүсэх тоосжилт ургамлан нөмрөгт дам нөлөөлөл үзүүлэх
- Нүүрс ачиж, буулгах үед түүнд дарагдах
- Барилгын ажлын үед үүсэх барилгын хог хаягдалд ургамлан нөмрөг талхлагдах

Нөлөөлөл 4. Гадаргын болон газрын доорх усанд үзүүлэх нөлөөлөл:

- Газрын доорхи усны нөөц хомсдох,
- Орчны тоосжилт бууруулахад ус ашигласны улмаас усны нөөц хомсдох
- Гадаргын усны урсац, голдиролыг өөрчлөх
- Төслийн талбайн хог хаягдлыг тогтмол цэвэрлэж хог хаягдлыг зайлуулаагүйн улмаас хог хаягдал гадаргын болон газрын доорх усыг бохирдуулах

Нөлөөлөл 5. Амьтны аймагт үзүүлэх нөлөөлөл:

- Төслийн үйл ажиллагаанд өртсөн талбайн ургамлан нөмрөг устгах бөгөөд үүнийг даган бичил амьтад ч мөн амьдрах орчноосоо дайжна.
- Дуу чимээ, тоосны бохирдол, амьтны нүх, үүрэнд шууд нөлөөлснөөр амьдрах орчинд сөргөөр нөлөөлнө.
- Ургамлан нөмрөгт төслийн үйл ажиллагааны явцад ялгарсан, асгарсан бохирдуулагч материалууд хуримтлагдсанаас өвсөн тэжээлтэн амьтад хордох
- Төслийн үйл ажиллагаанаас бий болох хог хаягдлыг эмх замбараагүй хаяснаар амьтдын амьдрах орчин бохирдох, зарим зүйл амьтан хордох магадлалтай.
- Амьтдын амьдрах орчин хуваагдах

Нөлөөлөл 6. Дуу чимээний үзүүлэх нөлөөлөл:

- Төслийн үйл ажиллагаа эхэлснээр үүсэх дуу чимээ нь ажилчдын эрүүлү мэндэд нөлөөлөх
- Нутгийн оршин суугчдын амгалан тайван байдлыг алдагдуулах

ДОРНОГОВЬ АЙМГИЙН ЗАМЫН-ҮҮД СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ ТӨМӨР ЗАМЫН АЧИЖ БУУЛГАХ
ТАЛБАЙН ТӨСЛИЙН 2024 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

- Амьтдад ойр орчмоос дайжих

Магадлан жагсаах аргаар үнэлэх: Энэ арга нь байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсгүүдийн төрлийг жагсаан тэдгээрийг төсөлтэй холбоотойгоор харьцуулан тодорхойлсон хүснэгт бүрдүүлэх арга юм. Аливаа үйлдвэрлэл, үйлчилгээ явуулах үеийн үйл ажиллагаа нь тухайн орон нутгийн байгаль орчны төлөв байдал болон нийгэм, эдийн засагт хэрхэн нөлөөлөх, нөлөөллийн хэлбэр, үргэлжлэх хугацаа, эрчимшил зэргийг тодорхойлохын тулд магадлан жагсаах буюу хяналтын хуудасны аргыг өргөн хэрэглэдэг. Энэ арга нь экспертүүдийн гаргасан үнэлэлт, дүгнэлтүүдийг магадлалын онолд тулгуурлан боловсруулах замаар хэрэгждэг.

Магадлан жагсаах арга нь төсөл хэрэгжих үед тухайн нөлөөлөл байгаа эсэх дээр тулгуурладаг ба хэрэв тухайн нөлөөлөл байвал “х”-ээр тэмдэглэдэг. Ингэхдээ тухайн нөлөөллийн хэлбэр, үргэлжлэх хугацаа, эрчим зэргийг тодруулах, мөн уг нөлөөлөл байгаль орчин, экологийн тэнцвэрт байдал, орон нутгийн нийгэм-эдийн засагт хэрхэн нөлөөлөх (шууд, шууд бус, эргэж нөлөөлөх, буцалтгүй нөлөөлөх, давхардах эсэх) байдлыг үзүүлдэг.

“19-р замын ачиж буулгах талбай” төслийн үйл ажиллагааны явцад төсөл хэрэгжих орон нутгийн байгаль орчны төлөв байдал, биологийн олон янз байдал, орон нутгийн нийгэм эдийн засгийн хөгжил, нутгийн иргэдийн эрүүл мэндэд үзүүлж болзошгүй нөлөөллийн үнэлгээг магадлан жагсаах аргаар гүйцэтгэн доорх хүснэгтэд харууллаа.

Хүснэгт 3 Байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийн хэлбэр, үргэлжлэх хугацаа, эрчим

№	Байгаль орчны үзүүлэлтүүд	Нөлөөлөх байдал			Хугацаа		Эргэлт		Эрчим		
		Шууд	Шууд бус	Өөрөө зохицуулагдах	Богино хугацааны	Урт хугацааны	Буцаж нөлөөлөх	Буцалтгүй нөлөөлөх	Бага	Дунд	Их
Байгалийн бүрэлдэхүүн хэсгийн өөрчлөлт											
1	Уур амьсгалын өөрчлөлт		x			x	x			x	
2	Усны чанар өөрчлөгдөх		x		x		x		x		
3	Гадаргын усны урсац өөрчлөгдөх		x		x		x		x		

**ДОРНОГОВЬ АЙМГИЙН ЗАМЫН-ҮҮД СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ ТӨМӨР ЗАМЫН АЧИЖ БУУЛГАХ
ТАЛБАЙН ТӨСЛИЙН 2024 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

4	Ургамлын экосистем өөрчлөгдөх	x			x	x			x		
5	Хөрсөн бүрхэвч элэгдэх, эвдрэх	x			x	x			x		
6	Геологийн тогтоц өөрчлөгдөх		x		x			x	x		
7	Зэрлэг амьтдын тархац нутаг өөрчлөгдөх		x		x			x	x		
Байгалийн нөөц ашиглалт											
8	Бэлчээр, тэжээлийн байдал		x			x		x	x		
9	Эрдэс түүхий эдийн нөөц /ус/	x				x		x		x	
9	Эрчим хүчний нөөц	x				x		x	x		
Байгаль орчны өөрчлөлт											
10	Ундны усны чанар, хэмжээ		x			x		x			
11	Урсгал усны нөөцийн горим		x		x			x	x		
12	Агаарын бохирдол	x				x		x		x	
13	Хөрсний бохирдол	x				x		x		x	
14	Хорт бодис хүн, амьтанд нөлөөлөх	x				x		x		x	
15	Дуу чимээний нөлөөлөл	x				x		x		x	
Нийгэмд үзүүлэх нөлөөлөл											
16	Дэд бүтцийн хөгжилд нөлөөлөх	x				x		x		x	
17	Үйлчилгээний салбарын үйл ажиллагаанд нөлөөлөх	x				x		x	x		
18	Хүн амын орлого өөрчлөгдөх	x				x		x		x	
19	Хүн амын эрүүл мэнд, соёл	x				x		x		x	
Байгалийн өнгө төрх, түүх соёлын дурсгалт зүйл, археологи, палеонтологийн олдвор											
20	Байгалийн дүр төрх өөрчлөгдөх	x				x		x		x	
21	Ландшафтын хэлбэр, өнгө өөрчлөгдөх	x				x		x		x	
22	Түүх соёлын дурсгалт зүйлс өөрчлөгдөх				x						
Нийгэм, эдийн засгийн асуудал											
23	Ядуурлыг бууруулахад дэмжих		x			x		x		x	
24	Ажлын байр нэмэгдэх	x				x		x		x	
25	Дүн	15	9		5	19	9	15	9	11	4

Шууд нөлөөлөлд: 15 зүйлийн нөлөөлөл хамаарч байна. Төслийн үйл ажиллагааны улмаас байгаль орчинд үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөллийн шууд нөлөөлөлд ургамлан нөмрөг талхлагдах, агаарын болон хөрсний бохирдол, дуу чимээний нөлөөлөл, бэлчээр, тэжээлийн байдал, эрчим хүчний нөөц, хорт бодис хүн, амьтанд нөлөөлөх, ахуйн бохир уснаас хөрс, газрын доорх ус бохирдох, ландшафтын хэлбэр, өнгө өөрчлөгдөх, байгалийн дүр төрх өөрчлөгдөхтэй холбоотой юм. Эдгээр

болзошгүй сөрөг нөлөөллийн ихэнх нь тодорхой хэмжээгээр байгаль орчны тэнцвэрт байдалд нөлөөлж байна. Төслийн үйл ажиллагаа эхэлснээр ажлын байр нэмэгдэх, орон нутгийн орлого нэмэгдэх, ажилгүйдэл буурах зэрэг эерэг нөлөөтэй байна.

Шууд бус нөлөөлөлд: 9 зүйлийн нөлөөлөл хамрагдаж байна. Төслийн үйл ажиллагааны улмаас байгаль орчинд үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөллийн шууд бус нөлөөлөлд гадаргын усны урсацын өөрчлөлт, гадаргын усны чанарын өөрчлөлт, геологийн тогтоцын өөрчлөлт, зэрлэг амьтдын орон зайн өөрчлөлт, уур амьсгалын өөрчлөлт, зэрэг нөлөөлөл хамрагдаж байна.

Урт хугацааны нөлөөлөлд: 19 зүйлийн нөлөөлөл хамаарч байна. Төслийн үйл ажиллагааны улмаас байгаль орчинд үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөллийн урт хугацааны нөлөөлд ургамлан нөмрөгийн өөрчлөлт, хөрсний элэгдэл эвдрэл, уур амьсгалын өөрчлөлт, ундны усны чанарын өөрчлөлт, хорт бодис хүн амьтанд нөлөөлөх, дуу чимээний бохирдол, байгалийн дүр төрх өөрчлөгдөх зэрэг нөлөөлөл хамарч байна. Төслөөс байгаль орчинд үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөллөөс ихэнх нь урт хугацааны нөлөөлөлд хамаарч байна.

Буцаж нөлөөлөх нөлөөлөлд: 9 зүйлийн нөлөөлөл хамаарч байна. Төслийн үйл ажиллагааны улмаас байгаль орчинд үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөллийн буцаж нөлөөлөх нөлөөлөлд ургамлан нөмрөг талхлагдах, агаарын болон хөрсний бохирдол, дуу чимээний нөлөөлөл, бэлчээр, тэжээлийн байдал, эрчим хүчний нөөц, хорт бодис хүн, амьтанд нөлөөлөх, ахуйн бохир уснаас хөрс, газрын доорх ус бохирдох зэрэг нөлөөлөл хамаарч байна.

Буцалтгүй нөлөөлөлд: 15 зүйлийн нөлөөлөл хамаарч байна. Төслийн үйл ажиллагааны улмаас байгаль орчинд үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөллийн буцалтгүй нөлөөлөлд геологийн тогтоцын өөрчлөлт, зэрлэг амьтдын орон үйин өөрчлөлт, бэлчээр, тэжээлийн байдал, эрдэс түүхий эдийн нөөц /ус/, эрчим хүчний нөөц, урсгал усны нөөцийн горим, дуу чимээний нөлөөлөл зэрэг хамрагдаж байна. Харин орон нутгийн дэд бүтэц, ажлын байр нэмэгдэх, орон нутгийн хүн амын эрүүл мэнд, үйлчилгээнд туслах, ядуурлыг бууруулахад дэмжлэг болох гэсэн асуудлыг богино хугацааны эерэг нөлөөлөлд хамрууллаа.

Хүчтэй нөлөөлөлд: 4 зүйлийн нөлөөлөл хамаарч байна. Үүнд агаарын

бохирдол,

дуу чимээний нөлөөлөл, байгалийн дүр төрх өөрчлөгдөх, ландшафтын хэлбэр, өнгө өөрчлөгдөх зэрэг нөлөөллүүд хамрагдана.

Дунд нөлөөлөлд: 11 зүйлийн нөлөөлөл хамаарч байна. Төслийн үйл ажиллагааны улмаас байгаль орчинд үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөллийн буцаж нөлөөлөх нөлөөлөлд ургамлан нөмрөг талхлагдах, агаарын болон хөрсний бохирдол, дуу чимээний нөлөөлөл, бэлчээр, тэжээлийн байдал, эрчим хүчний нөөц, хорт бодис хүн, амьтанд нөлөөлөх, ахуйн бохир уснаас хөрс, газрын доорх ус бохирдох зэрэг нөлөөлөл хамаарч байна.

Бага нөлөөлөлд: 9 зүйлийн нөлөөлөл хамаарч байна. Гадаргын усны урсац өөрчлөгдөх, геологийн тогтоц, зэрлэг амьтдын тархац нутаг өөрчлөгдөх зэрэг нөлөөлөл хамрагдаж байна.

БҮЛЭГ 4. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТ

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө нь төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэрийн байгаль орчныг хамгаалах, зүй зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх, нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээгээр тогтоосон сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах, урьдчилан сэргийлэх, төсөл хэрэгжих орчинд үүсэж болзошгүй сөрөг үр дагаврыг хянах, илрүүлэх үндсэн зорилго бүхий эрхзүйн баримт бичиг юм.

Дорноговь аймгийн Замын-Үүд сумын нутагт оршин “Монзоре эрдэс” ХХК-ийн хэрэгжүүлж буй төмөр замын ачиж буулгах талбай төслийн үнэлгээний ажлын явцад үйл ажиллагааны товч танилцуулга, эрхлэхээр төлөвлөж буй үйл ажиллагааны тодорхойлолт болон төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэрийн суурь төлөв байдлыг тодруулж үйл ажиллагааны явцад байгаль орчин, хүн амын эрүүл мэндэд үзүүлэх гол сөрөг нөлөөллүүд тэдгээрийн цар хүрээг тооцон сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, багасгах арга хэмжээний зөвлөмжийн хүрээнд энэхүү байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг (БОМТ) боловсрууллаа.

Төслийн хэрэгжилтийн явцад барилга байгууламжийн бүтээн байгуулалт, уурхайн олборлолтын үйл ажиллагааны улмаас хамгийн ихээр эвдрэлд орж сөрөг нөлөөлөлд өртөх бүрэлдэхүүн нь хөрсөн бүрхэвч юм. Сөрөг нөлөөллийн цар хүрээ багаас дунд зэрэг ба урьдчилан сэргийлэх болон бүтээн байгуулалтын дараа болон олборлолт дууссан хэсэгт нөхөн сэргээх талаар төлөвлөсөн арга хэмжээг бүрэн хэрэгжүүлэх тохиолдолд нөлөөллийн эрчим эрс буурах боломжтой.

Төслийн ерөнхий үнэлгээний нөхцөлд заагдсаны дагуу байгаль орчныг хамгаалах талаар авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний талаар жил бүрийн төлөвлөгөөг БОАЖЯ-ны Сайдын 2019 оны 10 дугаар сарын 29-ний өдрийн А/618 дугаар тушаалын 1 дүгээр хавсралтын дагуу тухайн жилийн Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг энэхүү тайлангийн 3 жилийн хугацаанд хүчин төгөлдөр үйлчлэх Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг (БОМТ) үндэслэн боловсруулж БОАЖЯ-д ирүүлэн батлуулах ба батлагдсан төлөвлөгөөний дагуу гүйцэтгэсэн ажлын тайланг холбогдох газруудад хүргүүлж байх шаардлагатай. Үүнээс гадна тус Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд тусгасан Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр (ОХШХ), түүний хэрэгжилтийг оролцогч, сонирхогч талуудад тайлагнах, хэлэлцүүлэх

ДОРНОГОВЬ АЙМГИЙН ЗАМЫН-ҮҮД СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ ТӨМӨР ЗАМЫН АЧИЖ БУУЛГАХ
ТАЛБАЙН ТӨСЛИЙН 2024 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

хуваарь”-ийн дагуу оролцогч сонирхогч талуудыг холбогдох мэдээллээр ханган ажиллах үүргийг төсөл хэрэгжүүлэгч хүлээнэ.

Хүснэгт 4 БОМТ нийт зардал

№	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө	Зардал (мян.төг)
1	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө	900.0
2	Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлт төлөвлөгөө	1,300.0
3	Түүх соёлын өвийг хамгаалах төлөвлөгөө	-
4	Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	1,300.0
5	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	1,250.0
6	Удирдлага зохион байгуулалтын авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө	800.0
7	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	196.0
2026 оны нийт зардал		5,746.0

**ДОРНОГОВЬ АЙМГИЙН ЗАМЫН-ҮҮД СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ ТӨМӨР ЗАМЫН АЧИЖ БУУЛГАХ ТАЛБАЙН ТӨСЛИЙН 2026
ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

БҮЛЭГ 5. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

“Монзоре эрдэс” ХХК-ийн төмөр замын ачих буулгах талбай төслийн байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний явцад тогтоогдсон төслийн гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ, түүнээс урьдчилан сэргийлэх, үр дагаврыг арилгах арга хэмжээ, тэдгээрийг хэрэгжүүлэх хугацаа, зарцуулах төсөв, баримтлах эрх зүйн баримт бичиг зэргийг нэгтгэж доорх хүснэгтэд тусгалаа.

Хүснэгт 5 Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний менежментийн төлөвлөгөө

№	Гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал мян.төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрхзүйн баримт, стандарт
1. АГААРЫН ЧАНАР									
1	Галт тэрэгний зүтгүүрийн хаягдал утаа агаар орчныг бохирдуулах Төслийн талбайд ахуйн хог хаягдлын сав, бохир ус дамжуулах хоолой болон бохир ус цуглуулах хэсгийн битүүмжлэл муу байснаас үнэрийн бохирдол үүсэх	Хог хаягдлыг битүү саванд хуримтлуулж тухай бүрд нь хогийн цэгт хаях	Төслийн явцад	-	400.0	-	400.0	Төсөл хэрэгжих хугацаанд	Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хууль; Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага MNS 4585:2008 Бензин хөдөлгүүртэй авто машин- Утааны найрлага дахь хорт бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ ба хэмжих арга MNS 5013:2009 Дизель хөдөлгүүртэй авто машин- Утааны тортогжилтын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ ба хэмжих арга MNS 5014:2009
2	Галт тэрэгний зүтгүүрийн хаягдал утаа агаар орчныг бохирдуулах Төслийн талбайд ахуйн хог хаягдлын сав, бохир ус дамжуулах хоолой болон бохир ус цуглуулах хэсгийн битүүмжлэл муу байснаас үнэрийн бохирдол үүсэх	Ил задгай хог хаягдал шатаахгүй байх	Төслийн талбай	-	-	-	Үйл ажиллагааны зардлаар	Төсөл хэрэгжих хугацаанд	Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хууль; Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага MNS 4585:2008 Бензин хөдөлгүүртэй авто машин- Утааны найрлага дахь хорт бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ ба хэмжих арга MNS 5013:2009 Дизель хөдөлгүүртэй авто машин- Утааны тортогжилтын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ ба хэмжих арга MNS 5014:2009
2. ХӨРСӨН БҮРХЭВЧ, УРГАМЛАН НӨМРӨГ									

**ДОРНОГОВЬ АЙМГИЙН ЗАМЫН-ҮҮД СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ ТӨМӨР ЗАМЫН АЧИЖ БУУЛГАХ ТАЛБАЙН ТӨСЛИЙН 2026
ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

4	Автомашинь хөдөлгөөн	Хог хаягдлыг битүү саванд хуримтлуулж тухай бүрд нь хогийн цэгт хаях	Төслийн талбай	-	-	-	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд тусгасан		Газрын тухай хуулийн 50-р зүйл 50.1.1 дэх заалт. MNS 5917:2008 Уул уурхайн үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаагаар эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт. Техникийн ерөнхий шаардлага MNS 5918:2023
5	зэргээс хөрс элэгдэл, эвдрэл үүсэхээс гадна хог хаягдал, бохирын шингэн алдагдсанаас хөрсөнд бохирдол үүсч болзошгүй.	Төслийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан талбайд мод, бут тарьж, орчны ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэх	Төслийн явцад	-	-	-	Орчны тохижилт, нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээнд тусгасан		Эвдэрсэн газрыг ургамалжуулах. Техникийн ерөнхий шаардлага
6		Автомашинь зогсоол, дотоод зам талбайг тэмдэгжүүлэх	Төслийн явцад	-	400.0	-	400.0	2026 онд	
3. ГАДАРГЫН БА ГАЗРЫН ДООРХ УСНЫ НӨӨЦ									
7	Усны нөөц багасах, түвшин буурах	Усыг ариг гамтай ашиглах	Төслийн явцад	-	-	-	Үйл ажиллагааны зардлаар	2026 онд	Усны тухай хууль, Ус бохирдуулсны төлбөрийн тухай хууль
4. АМЬТНЫ АЙМАГ									
9	Хог хаягдлыг амьтанд хоргүйгээр шийдвэрлэх	Хог хаягдлыг ил задгай хаяж хүнд ойромсог амьдардаг, хог хаягдлын индикатор амьтад үржих, хордох нөхцөл бүрдүүлэхгүй байх	Уурхайн хог хаягдлын хүрээнд	-	-	-	Хог хаягдлын менежментийн зардалд	2026 онд	Хог хаягдлын тухай хууль 2017 он Амьтны тухай хууль 2012 он
10	Амьтанд гэмтэл учруулах, тоо толгой хорогдох	Ажилчдыг хууль бусаар ан хийхгүй байхыг анхааруулах, сургалтад хамруулах, хяналт тавих	Төсөл хэрэгжих хугацаанд	-	100.0	-	100.0	2026 онд	
Нийт мян.төг							900.000		

ДОРНОГОВЬ АЙМГИЙН ЗАМЫН-ҮҮД СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ ТӨМӨР ЗАМЫН АЧИЖ БУУЛГАХ ТАЛБАЙН ТӨСЛИЙН 2026 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

БҮЛЭГ 6. ОРЧНЫ ТОХИЖИЛТ, НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Хүснэгт 6 Нөхөн сэргээлтийн менежментийн төлөвлөгөө

Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн төлөвлөгөө	Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хүрээ	Тоо хэмжээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрхзүйн баримт стандарт
Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн төлөвлөгөө	Сум орон нутгаас санал авсны дагуу 100 ширхэг мод тарих	Төсөл хэрэгжих хугацаанд	50	ш	20,000	1,000,000	2026 онд	MNS5918:2023 Байгаль орчин. Эвдэрсэн газрыг ургамалжуулах, техникийн ерөнхий шаардлага. MNS 6253-2: 2011 Мод, сөөгний үр тарих. Техникийн шаардлага
Авто тээврийн хөдөлгөөн, барилга байгууламж байгуулах талбайгаас гадна орших ургамлыг талхагдалд оруулахгүй байх.	Зөвшөөрөгдсөн талбайд машин техник явуулах	Төсөл хэрэгжих хугацаанд	Шаардлагатай талбайд	м ³	-	300,000	2026 онд	
Нийт	1,300.000							

БҮЛЭГ 7. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Хүснэгт 7 Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Нөлөөлөд өртөх түүх, соёлын өв	Хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хүрээ	Нэгжийн зардал сая төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрхзүйн баримт стандарт
Тус төслийн талбайд одоогоор түүх, соёлын өв илрээгүй. Тус төслийн үйл ажиллагааны явцад археологи, палеонтологийн олдвор, түүх соёлын дурсгалт зүйлс илэрвэл үйл ажиллагаагаа түр зогсоож энэ тухай сум, дүүргийн засаг дарга, цагдаагийн болон уг асуудлыг эрхэлсэн эрдэм шинжилгээний байгууллагад нэн даруй мэдэгдэх ба цаашид Монгол улсын “Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль” болон бусад холбогдох хууль тогтоомжыг мөрдөн ажиллах шаардлагатай.							

ДОРНОГОВЬ АЙМГИЙН ЗАМЫН-ҮҮД СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ ТӨМӨР ЗАМЫН АЧИЖ БУУЛГАХ ТАЛБАЙН ТӨСЛИЙН 2025 ОНЫ
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

БҮЛЭГ 8. ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Хүснэгт 8 Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө

Болзошгүй аюул осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хүрээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, мян.төг	Нийт зардал, мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрхзүйн баримт стандарт
Болзошгүй осол, саатал, техник технологийн шугам сүлжээний гэмтэл, галын гэнэтийн аюул үүсэх	Техник, технологийн аюулгүй байдлыг тогтмол шалгах, хянах	Үйл ажиллагааны турш	-	Үйл ажиллагааны зардлаар	-	Өдөр бүр, тогтмол ажлын хугацаанд	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль, 27.1, - MNS4968:2000. ХААЭА. Үйлдвэрлэлийн
	Гал унтраах багаж хэрэгсэл байрлуулах, галын аюулаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний талаар сургалт зохион байгуулах	Уурхайн ажилчид	1	500.0	500.0	2026 онд	үйл ажиллагаанд тавих ерөнхий шаардлага MNS5010:2001. ХААЭА. Ажлын байран дахь тоосны агуулгыг хэмжихэд тавигдах ерөнхий шаардлага” MNS5078:2001. Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал. Үйлдвэрлэлийн эрүүл ахуй. MNS5566:2005 Аж ахуй нэгж байгууллагад зайлшгүй байх гал
Газар хөдлөлт-Барилга байгууламж нурж, хүний амь нас эрсдэх, дэд бүтцийн байгууламж эвдрэх	Байгаль орчныг хамгаалах талаар сургалтыг зохион байгуулах	Төслийн талбайд	-	300.0	300.0	Төслийн турш	

ДОРНОГОВЬ АЙМГИЙН ЗАМЫН-ҮҮД СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ ТӨМӨР ЗАМЫН АЧИЖ БУУЛГАХ ТАЛБАЙН ТӨСЛИЙН 2025 ОНЫ
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

	Ажилчдыг хөдөлмөр хамгааллын хувцас хэрэгслээр бүрэн хангах	Төслийн ажиллагсад	-	500.0	500.0	Төслийн турш	унтраах анхан шатны багаж хэрэгсэл
Нийт	1,300.0						

ДОРНОГОВЬ АЙМГИЙН ЗАМЫН-ҮҮД СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ ТӨМӨР ЗАМЫН АЧИЖ БУУЛГАХ ТАЛБАЙН ТӨСЛИЙН 2025 ОНЫ
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

БҮЛЭГ 9. ХОГ, ХЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Хүснэгт 9 Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө

Хог хаягдалын ангилал	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт стандарт
Ахуйн хог хаягдал	Ахуйн гаралтай хатуу хаягдлыг чанарын шаардлага хангахуйц түр хураан агуулах сав хэсэг бэлтгэх	Үйл ажиллагааны талбайд	ш	150.0	3	450.0	2026 онд	Хог хаягдлын тухай хууль, MNS6200:2010 Хаягдлын сангийн стандарт
	Ахуйн хатуу, шингэн хаягдлыг ил задгай хаяхгүй байх, хог хаягдлын гэрээ хийж, тээвэрлүүлэх	Ахуйн хаягдлын хүрээнд	-	500.0	1	500.0	2026 он	
Шингэн	Ажилчдын гал тогоо, амрах байр, хог хаягдлын цэг, 00-ийн ариутгал халдваргүйжүүлэлт	Ажилчдын байрны хүрээнд	-	300.0	-	300.0	2026 он	
Нийт	1,250.0							

ДОРНОГОВЬ АЙМГИЙН ЗАМЫН-ҮҮД СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ ТӨМӨР ЗАМЫН АЧИЖ БУУЛГАХ ТАЛБАЙН ТӨСЛИЙН 2025 ОНЫ
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

БҮЛЭГ 10. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР

Хүснэгт 10 Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Хугацаа ба давтамж	Давтамжийн тоо	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	тайлбар	Баримтлах стандарт, арга, аргачлал
Хөрс								
1	Хөрсний механик бүрэлдэхүүн	Төслийн талбайн нэг цэг сонгон хөрсний шинжилгээ хийлгэх.	2026 он	Жилд 1 удаа	150,000	150,000	Хөрсийг агрохими, хүнд мяталл, эрүүл ахуй, механик бүрэлдэхүүний шинжилгээг хийлгэнэ	MNS 3307:1991, MNS 3308:1991 Хөрс. Хөрсний химийн элементүүдийн нийт хэмжээг тодорхойлох арга,
2	Хөрсний агрохимийн үзүүлэлт							
3	Хөрсний хүнд металлын үзүүлэлт							
4	Хөрсний эрүүл ахуйн үзүүлэлт							
Усны шинжилгээ								
8	Усны ерөнхий үзүүлэлт	Усны үүсвэрээр эх	2026 он	Жилд 1 удаа	46,000	46,000	Усны чанар рН, ууссан нийт давс (жингийн аргаар), усны ерөнхий болон хүнд металлын шинжилгээ, хатуулаг	MNS (ISO) 4867:1999 Усны чанар. Дээжийг боловсруулах, хадгалах зөвлөмж MNS 4586:1998 Усан орчны чанарын үзүүлэлт. Ерөнхий шаардлага MNS 0900 : 2005 Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, түүнд тавих хяналт бохирдол)
					Нийт 196,000			

ДОРНОГОВЬ АЙМГИЙН ЗАМЫН-ҮҮД СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ ТӨМӨР ЗАМЫН АЧИЖ БУУЛГАХ ТАЛБАЙН ТӨСЛИЙН 2025 ОНЫ
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

**БҮЛЭГ 11. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА
ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

Хүснэгт 11 Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө

№	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хэмжээ	Нэгжийн өртөг мян.төг	Зардал мян.төг	Хугацаа
1	Байгаль орчны удирдлага зохион байгуулалтын арга хэлбэрийг үйл ажиллагаандаа хэрэгжүүлэх чиглэлээр үүрэг хариуцлагын дотоод журам тогтоож мөрдөх шинэчлэн засварлах	Төсөл хэрэгжих хугацаанд		Дотоод зохион байгуулалтаар	2026 он
3	Байгаль хамгаалах талаар хийсэн ажлын жил бүрийн тайланг БОУАӨЯ-д хүргэн өгч байх	Төсөл хэрэгжих хугацаанд		Дотоод зохион байгуулалтаар	Жил бүрийн 11 сард
5	ХАБЭА дүрмийн дагуу үзлэг, шалгалтыг тогтмолжуулж илэрсэн зөрчлийг тухай бүр арилгах ажлыг зохион байгуулах	Төсөл хэрэгжих хугацаанд		300.0	Улирал бүр
6	Ажилчдыг шаардлагатай хувцас хэрэгслээр хангах.	Төсөл хэрэгжих хугацаанд		Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөнд тусгасан	Жил бүр
7	Яаралтай анхны тусламжид шаардлагатай эм тариа, багаж хэрэгсэлд зарцуулах зардал	Төсөл хэрэгжих хугацаанд		300.0	2026 он
Удирдлага, зохион байгуулалтын чиглэлээр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний нийт зардал				800.0 мян.төг	

ДОРНОГОВЬ АЙМГИЙН ЗАМЫН-ҮҮД СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ ТӨМӨР ЗАМЫН АЧИЖ БУУЛГАХ ТАЛБАЙН ТӨСЛИЙН 2025 ОНЫ
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

**БҮЛЭГ 12. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙГ НӨЛӨӨЛЛИЙН
БҮСИЙН ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ**

Төсөл хэрэгжүүлэгч жил бүр Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн талаар байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад тайлан хүргүүлэх ба байгаль орчны хяналтын улсын байцаагч, орон нутгийн байцаагч, бүх шатны Засаг дарга, байгаль орчны төрийн бус байгууллагад тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн тайланг хагас жил тутамд хүргүүлнэ. Мөн төсөл хэрэгжиж буй нутаг дэвсгэрийн дүүргийн иргэдийн хуралд Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн талаар танилцуулгыг хагас жил тутамд хийж байх шаардлагатай болно.

Хүснэгт 12 Оршин суугчдад тайлагнах

№	БОМТ, БОХТ-ний хэрэгжилтийг тайлагнахад оролцогч талууд	Тайлагнах хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Зохион байгуулах хугацааны тов	Тайлагнах зардал, төг	Хариуцан зохион байгуулах албан тушаалтан/ажилтан	Зохион байгуулах газар
1	БОМТ-ний биелэлтийн үр дүнгийн тайланг төсөл хэрэгжиж буй Дорноговь аймгийн Замын-Үүд сумын удирдлагуудад танилцуулах	БОМТ-ний биелэлтийн тайлан боловсруулж бичвэр хэлбэрээр Замын үүд сумын засаг захиргаанд хүргүүлнэ.	БОМТ-ний биелэлт	2026 оны 11 сарын 1-ээс өмнө	Үйл ажиллагааны зардлаар	Менежер	Дорноговь аймгийн Замын-Үүд сумын засаг захиргаа
2	БОМТ-ний биелэлтийн үр дүнгийн тайланг төсөл хэрэгжиж буй Дорноговь аймгийн Замын-Үүд сумын иргэдэд танилцуулах	БОМТ-ний биелэлтийн үр дүнгийн тайланг төсөл хэрэгжиж буй Дорноговь аймгийн Замын-Үүд сумын иргэдэд танилцуулах	БОМТ-ний биелэлт	11 сарын 1 нээс өмнө	Үйл ажиллагааны зардлаар	Менежер	
3	2026 оны БОМТ-ний биелэлтийн тайлангийн хэрэгжилтийг батлуулах	Аймгийн БОАЖГ, БОУАӨЯ - аар хянуулах	БОМТ биелэлт	2026 оны 11 сарын 1-ээс өмнө	Үйл ажиллагааны зардлаар	Байгаль орчны мэргэжилтэн	ЕИС Цахим систем